

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Proti liberalnemu davčnemu vijaku.

»Domoljubovim« čitateljem je znano, da je liberalni finančni minister Stojanovič uveljavil proračun, ki more naše ljudi s svojimi davčnimi postavkami do nagega sleči. Poslanci Ljudske stranke, ki so zastopniki ogromne večine slovenskega ljudstva, na to najnovejšo liberalno odeduštvo ne morejo pristati, zato so vložili odločen ugovor. Ministrski predsednik je vsled njihove odločnosti obljubil, da pride proračun pred državni zbor.

Ugovor se glasi:

»Službene Novine« št. 185 z dne 25. avgusta 1920 so prinesle ukaz, s katerim se uveljavlja proračun s finančnim zakonom za finančno leto 1920—21. Preko tega državnega akta, s katerim posega gospod finančni minister tako globoko in korenito v naše gospodarsko stanje, ne moremo kot odgovorni zastopniki ljudstva preiti, ne da bi povdarili naše stališče.

Predvsem ne moremo odobravati pona in načina, kako si je vlada ugotovila proračun. Izvor parlamentarizma in njegovo bistvo je,

da ljudski zastopniki odločujejo o državnih dohodkih in izdatkih,

torej pravica, dovoljevati proračun in vršiti na ta način nadzorstvo nad vlado. Ta pravica se je z omenjenim aktom kršila, ker je vlada izdala naredbo kljub dejstvu, da je obstojalo privremeno Narodno predstavništvo in njegov finančni odbor.

Razumeli bi, ako vlada v nujni sili ob sedanjih zunanje- in notranje političnih razmerah uporabi za nekaj dni ta izredni način gospodarstva v državi, toda ne moremo odobravati, da se celi proračun uveljavi in se tako finančni odbor in parlament potisneta popolnoma na stran. Posebej še moramo povdarjati, da je gospod finančni minister v imenovanem ukaz unesel določbe, ki jih ni v finančnem zakonu.

Naši pomisleki pa niso le državno-pravnega, političnega, temveč še bolj gospodarskega značaja in se tičejo materialne strani proračuna.

Mi moramo naglašati, da so gospodarski odnosi ljudstva, katerega zastopamo, skrajni nepovoljni.

Naši proizvodi, posebno kmetijski, se ali bpolh ne prodajajo, ali pa silno padajo v

ceni. Med tem pa svetovni trg in način našega državnega gospodarstva draži vse predmete, ki jih mora naše ljudstvo kupovati. Kričeča dejstva o tem prinašajo vsi naši politični in gospodarski listi, torej so javnosti splošno znana ter jih tukaj ni treba posebej navajati.

V naših krajih je od naše države v narodno-gospodarskem življenju priznana in obdržana krona kot merilna vrednotna jedinica in zato bi jo kot tako tudi proračun moral ne samo navidezno številčno, temveč resnično finančno, gospodarsko uporabljati pri fiskalnem postopanju.

Povdariti tudi moramo, da je takoimenovano blagostanje le navidezno, v resnici je obrabljen ves gospodarski inventar in je nabava ob sedanjih odnošajih nemogoča. Ni torej točno naziranje, da naši kraji vsled vojske niso trpeli.

Slabo gospodarsko stanje se zrcali predvsem iz tega, da niti eden kmetijski in delavski zavod nima v izkazu tega leta več vlog kot posojil. Posojila in dvigi vlog naglo rastejo. O tem se zamorejo davčne in finančne oblasti vsak trenutek prepričati.

Iz vsega navedenega sledi, da je bilo ljudstvu že sedaj težko pačevati obsežne dosežanje davščine, da pa je poponoma izključeno, da bi država svoj davčni vijak postavila v tako grozni meri, kakor ga v svojem proračunu gospod finančni minister predlaga.

Ako se nam od strani gospoda finančnega ministra reče, da država mora živeti, mu temu pritrdimo in smo kot državljani, ki so po tej državi hrepeneli in za njo delali, pripravljeni doprinesti davčne žrtve do skrajne možnosti. Toda tej trditvi: država mora živeti, stavimo mi nasproti sledečo trditev:

država mora skrbeti za dobrobit in gospodarski procvit državljanov

in jih s svojimi fiskalnimi merami ne sme ugonobiti. Uresničen načrt gospoda finančnega ministra pa bi brezdvomno imel to posledico. Mi tega kot odgovorni zastopniki dovoliti ne moremo, ker vidimo še tudi druga pona in sredstva, da se utrdi država in ne opustoši do uničenja imovina našega ljudstva.

Dejanstveno se naše pritožbe o materialni strani proračuna nanašajo na sledeče.

Iz zgoraj navedenih činjenic je nemogoče odobriti

početvorjene vse direktne davke in bivše deželne doklade.

Način direktnega obdavčenja je posebej v Sloveniji in Dalmaciji, pa tudi v ostalih pokrajinah bivše avstro-ogrske države tako razvit, da črpa država ž njim iz našega ljudstva mnogo več preračunjeno na glavno prebivalstva na jednoto ploskovne mere in na množino in kakovost pridelkov na tej ploskovni enoti kakor pa v drugih pokrajinah.

Posebej pa je

osebna dohodnina

po svojem bistvu tako raztegljiva, da zadene vsako leto takoj več kot primerno davkoplačevalca.

Ni nam treba posebej naglašati, da naše davčne oblasti osobito v Sloveniji uporabljajo s takšno vnemo in odločnostjo duh in besedilo davčnih zakonov, da gre to često že preko gospodarske moči posameznika in proti duhu in volji zakonodajalca. Iz navedenih razlogov je nemogoče odobriti početvorjenje direktnih davkov, posebej še zemljarine, hišarine, dohodarine, občne dohodnine ter visokih, sedaj početvorjenih deželnih, sedaj podržavljenih doklad.

Naš ugovor se nanaša tudi na

nekaj vrst novih davkov.

Predvsem je nemogoče zvišanje taks, v prvi vrsti še dedarine in prenosnine za 100 odstotkov. Izvršitev tega povišanja znači stopnjema konfiskacijo privatne imovine, osobito pri nepremičninah. Absolutno izključeno je, da bi ob uvedbi teh povišanih pristojbin zamogel še resnični obdelovalec zemlje sploh izhajati. Že sedaj so se prebivalci začeli izseljevati spet v Ameriko, zlasti iz slovenskih in hrvatskih pokrajin.

Nameravani davki bi nas upropastili in povzročili silno bedo,

kulturno in gospodarsko nazadovanje in naše ljudstvo bi se še bolj izseljevalo. Obdavčenje kulturnih in prosvetnih prireditelj je tudi neprimerno.

Glede indirektnih davkov, posebej še trošarine (užitnine) in monopolov ter carine imamo v glavnem pripomniti sledeče. Davki sami ne odgovarjajo, kakor so predloženi, po svoji večini gospodarskim razmeram naših pokrajin. Posebno kričeča krivica je v tem oziru, davek na vino, ki je upeljan samo za Slovenijo in davek na sadjevec ter prevelika omejitev proste žganjekuhe.

Predloženo obdavčenje luči (elektrika, sveče, karbid, petrolej) presega mere moččnosti in ubija obstoječe naprave in razvoj novih. Ravno tako je previsoko odmerjen davek na sladkor, kavo, olje, riž in kvas.

Monopolna in carinska uprava svoji nalogi v naših pokrajinah ni kos, niti po svojem načinu, in je popolnoma nezadostna po svojem obstoječem aparatu. Ako se ne razširi brez temeljite preosnove na podlagi naših obstoječih zakonov, bo posledica le splošen nered, iz tega ogromna škoda za državo ter nevolja pri ljudstvu.

Sklepno izjavljamo, da nam naša iskrena domovinska ljubezen nareka pozitivno sodelovati pri zgradbi naše države. Zato smo pripravljeni dati državi, kar potrebuje za obstanek in razvoj ter nositi tozadevno odgovornost, ako se v proračunu uveljavijo v glavnem naši nazori in naše zahteve.

Jugoslovanski klub.

Čemu vse to?

Zadnji »Domoljub« je malo ožigosal pod naslovom »Čemu vse to« par vojaških zadev. So pa še druge neznosnosti, kateri so tudi vredne, da jih malo obvestimo, n. pr.:

1. Fantje so morali v vojake. Ob mišli natančno si moral biti tam, sicer boš tako in tako kaznovan. Človek bi si bil mislil, da bodo fantje dobili pri vojakihi takoj vojaške obleke, obutev, perilo itd., a mnogi so morali po tri tedne nositi svojo obleko in obutev, da so vse zamazali ali raztrgali, perila pa premnogi niti do danes niso prejeli nobenega. Kdor je kriv tega nereda, te malomarnosti, naj se pokliče na odgovor!

2. Včasih je dobil vsak rekrut svojo posteljo, in veselje je bilo pogledati v volašnice, kak red je bil tam. A sedaj — ? Po dva imata po eno 85 cm široko posteljo. Kako naj po dva spita na eni 85 cm široki postelji?

3. Včasih so šli vojaki ob prostem času lahko ven iz vojašnic. A dandanes? Poznamo slučaje, ko se ne sme nobeden ganiiti iz vojašnic kot kaki ujetniki ali kaznjenci. Zakaj ne?

4. Hrana je v več krajih pod vsako kritiko. Tako so dobili nekje vojaki eno pedeljo za opoldne samo košček mesa in malo žgančevke. Kje je kakšna prikuha? Kam gredo dovoljeni vojaški krediti?

To in še marsikaj jemlje vojakom in domačim veselje do vojaščine, večja splošno nezadovoljnost in ob takih razmerah ne bomo nikdar vzgojili dobrih domobrancev.

Agrarna reforma.

Ker se bodo vršile kmalu volitve v agrarne odbore, zato objavljamo še enkrat, kako se to vrši. Natančne podatke dobiš v naredbi sami (Uradni list z dne 27. febr. t. l.) Vsi ti agrarni odbori bodo le posvetovalni organi; odborniško mesto je častna služba in noben odbornik nima pravice zahtevati povračila ali nagrade za izvrševanje odborniške dolžnosti.

Občinski agrarni odbori.

Občinski agrarni odbor se izvoli izmed občanov samih. Volilno pravico imajo vsi predstojniki družin (gospodarji), ki se pečajo s kmetijstvom. Obrtniki, trgovci, uradniki in drugi, katerih izključni posel ni kmetijstvo, nimajo volilne pravice; volilno pravico pa imajo tudi vsi kmetijski delavci in hlapci, ako imajo svojo družino. Kjer je v družini ženska gospodar, ima ona volilno pravico. Za družino se smatra po naredbi vsako samostojno gospodarstvo z vsemi člani, živeči do sedaj v istem gospodarstvu.

Ko je volilni imenik gotov, se mora razgrniti na občinskem uradu in mora biti vsakemu na vpogled za dobo 8 dni. V ti dobi se morajo napraviti vse reklamacije, katere mora župan ali njegov namestnik sporočiti tekom treh dni glavnemu poverjeniku za agrarno reformo v Ljubljani. Ta mora tekom nadaljnjih 8 dni priziv rešiti; če v tem času priziv ni rešen, ga je smatrati za odbitega.

Volilni imenik se sestavi tako, da se razdelijo vsi volilni upravičenci v pet kategorij, in sicer v:

1. skupino one, ki nimajo nič svoje zemlje;
2. skupino one, ki nimajo toliko zemlje, kolikor bi jo mogli obdelati s svojo družino;
3. skupino one, ki imajo toliko zemlje, kolikor je morejo obdelati s svojo družino;
4. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo z lastno družino in s pomočjo najetih delavcev (deklet, hlapci in stalni dlnarji);
5. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo samo z najetimi delavci ali dajejo zemljo v zakup.

Prva in druga skupina tvorita eno volilno skupino in volijo na vsakih deset upravičencev enega odbornika. Tretja, četrta in peta skupina tvorijo drugo volilno skupino in volijo na vsakih 20 upravičencev ravnotako enega odbornika. Izvoljeni odborniki tvorijo občinski agrarni odbor. Tekom 7 dni po volitvi mora volilna komisija sklicati te odbornike k seji, ki izvolijo iz svoje grede predsednika, podpredsednika in tajnika.

Volitve vodi župan ali njegov namestnik, ki pokliče iz prve volilne skupine v volilno komisijo dva, iz druge pa enega člana. Poleg tega se lahko pokliče v komisijo na zahtevo tudi po en zastopnik raznih strank. Zoper nepravilne volitve je dopusten priziv na glavnega poverjenika za agrarno reformo.

Pravice občinskih agrarnih odborov.

Občinski agrarni odbor ima pravico predlagati:

- a) koliko veleposestniške zemlje, kje in za koliko zakupnino naj se da v zakup onim družinam občine, ki so za to upravičene;
- b) koliko drv za kurjavo, stavbenega lesa in stelje naj dobe upravičene družine iz veleposestniških gozdov;
- c) katere skupne naprave v melioracijske ali druge svrhe naj se napravijo ali vzdržujejo na veleposestniških zemljiščih (jarki za namakanje, drenaže, pota itd.) in kdo naj vzdržuje oziroma nadzira te naprave.

Občinski agrarni odbor ima potem pravico za zbiranje materiala, ki je potreben za izvedbo agrarne reforme, zlasti:

- a) koliko zemlje in v kakšni kulturi (gozd, travniki, njive itd.) potrebujejo posamezna posestva v občini zaradi zakrožitve in izpopolnitve, primerne družinskiim in delovnim razmeram obdelovalčevim, kakor tudi krajevnim pridelovalnim in gospodarskim pogojem;
- b) koliko kmetijskih posestev, ki so primerna za samostojno gospodarstvo, se je vtelesilo veleposestvom, kako se je to zgodilo, kje so njih prejšnji lastniki oziroma njih pravni nasledniki, zmožni za obdelovanje zemlje;
- c) koliko oseb in družin je v občini, ki se pečajo z obdelovanjem zemlje, ki je pa doma nimajo v zadostni meri, da bi mogli ob njej živeti s svojo družino ter se zato žele izseliti v drug del države na večje posestvo.

Okrožni (okrajni) agrarni odbori.

V okrožni agrarni odbor izvolijo občinski agrarni odbori svoje zastopnike in sicer pride na 10 odbornikov iz prve volilne skupine (skupine 1 in 2) po en odbornik, iz druge volilne skupine pa na vsakih 20 odbornikov 1. Imena teh odbornikov je javiti okrajnemu glavarstvu in poverjeniku za agrarno reformo. Seje okrožnega odbora kliče okrajno glavarstvo. Naloga teh je, predlagati:

1. koliko zemlje in v kakšni kulturi se odkaže od razpoložne veleposestniške zemlje v zakup vsaki izmed občin njih okrožja in koliko znašaj zakupnina;
2. kje se odkaže vsaki občini kurivo, stavbeni les in stelja in proti kakšni odškodnini;
3. kako naj se razsodijo med posameznimi občinami njih okrožja spori, ki se tičejo užitkov iz veleposestev v smislu predhodnih odredb.

Deželni agrarni odbor.

Deželni agrarni odbor tvorijo vsi predsedniki okrožnih agrarnih odborov. Naloga deželnega agrarnega odbora je:

1. da predlaga, koliko zemljišč veleposestnikov in katera zemljišča je ohraniti v javne svrhe (za kmetijske šole, vzorna posestva itd.);
2. da oddaja mnenja o zakonskih in navedbenih načrtih, zadevajocih agrarno reformo, ter predlaga dotične potrebne ukrepe in odredbe.

Člane Kmetijske zveze opozarjamo, naj pazijo sedaj, ko se sestavljajo volilni imeniki za agrarne odbore, da pridejo samo upravičenci v imenike.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetijske zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetško glasilo.

Tedenske novice.

Politične.

Volilni zakon za ustavodajno zbornico je končno enkrat vendarle bil sprejet. Volitve se bodo vršile, če ne pride kaj vmes, 28. novembra.

Zavezniki samostojnih. Pri volitvah delegatov v Kmetijsko družbo, ki jih volijo kmetijske podružnice, se povsod družijo samostojni liberalci in socialisti proti Kmetiski zvezi. Geslo socialistov in komunistov je: proti kmetu in proti veri. To geslo jih potem žene, da pomagajo z vsemi silami samostojnim liberalcem proti Kmetiski zvezi. Zakaj socialisti vedno pomagajo tam, kjer se bolj približajo svojemu cilju. Samostojna kmetijska stranka pa bo še vedno trdila, da je za vero.

Gorostasne laži trosijo liberalni samostojneži po deželi o dr. Korošcu. Brezvestno lažejo, da je dr. Korošec poneveril — 92 milijonov in da so ga zato spodili in da so Protiča — aretirali. Z lažmi je seveda laže agitirati kot z delom. Z lažmi je bila pač ustanovljena samostojna stranka in z lažjo se vzdržuje.

Samostojni polom na Vrhniki. Samostojni liberalci so priredili na Vrhniki velik shod z veselico in plesom. Na shodu so govorili komunisti, sprejeli je odpadel, ker ni bilo ljudi, zastave so izobesili sami zagrizeni liberalci, plesalo in pihančevalo se je pa izborna. Liberalna kmetijska stranka »napreduje« prav po liberalno.

Domače novice.

Minister dr. Korošec je nevarno zbolel. Ko se je bolezen nekoliko zboljšala, se je odpeljal v Maribor na dopust. Njegov namestnik je minister za javna dela Janko Jovanovič.

15 Sokolov in Sokolice je bilo ob priliki mariborskega sokolskega izleta dne 29. avgusta pri sv. maši, dasi je bilo tamkaj 3300 Sokolov. Hrvatski Sokoli so se pritoževali nad groznim pijančevanjem na telovadišču po telovadbi.

Samostojni kmetje in Sokol. V sokolski organizaciji pride na vsake 100 Sokolov 61 meščanov, 28 obrtnikov in 11 kmetijskih fantov.

Nalezljive bolezni v Sloveniji. Trebušni tifus je razširjen najbolj v celjski okolici: v Trbovljah, Laškem, Mariji Gradu in pri Sv. Krištofu. Griža, ki izmed vseh nalezljivih bolezni najbolj razsaja v Sloveniji, se širi zlasti v celjski okolici: pri Sv. Krištofu in na Ljubnem, v političnem okraju Kranj; v Trzinu, Mavčicah, Trati in Žirih, v ljubljanski okolici: v Mostah, potem v mestih Ljubljana in Maribor. V Horjulju razsaja tifus.

Velika nesreča z granato. Na stari Elizabetni cesti v Ljubljani se je 6. t. m. ob pol 4. uri popoldne pripetila grozna nesreča z granato. V delavnici čevljarstva mojstra Fr. Medica se je igral s takozvano infanterijsko granato vajenec 16-letni Mijo Žagac iz Varaždina. Navzoč je bil tudi njegov brat, ki ga je bil prišel obiskat. Brat ga je še opozarjal, naj boče z granato previden. V tem momentu jo Mijo tako neprevidno vrže, da je eksplodirala. Bila je grozna detonacija. Še groz-

nejši pa naslednji trenutki. Mijo Žagac je postal takojšnja žrtev te eksplozije. Ves razmesarjen je obležal na tleh. Odpeljali so ga v mrtvašnico k sv. Krištofu. Navzoč njegov brat je bil znatno ranjen v roke. Težko pa je bil ranjen čevljski pomočnik 20 letni Anton Zbašni. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Čerkveni rop. Na Dobrovi pri Ljubljani so v noči od 1. na 2. t. m. tatovi ukradli iz tabernaklja 2000 kron vredno pozlačeno monstranco in 600 kron vreden srebra ciborij. Zločinci so udrli skozi okno, kjer so prerežali mrežo.

Ubita krava. Kakih 10 minut od Rateč so našli ubito 9000 kron vredno kravo malega posestnika Janeza Omana iz Rateč. Ubil jo je neki slaboumni revež, ki je bil že v blaznici in ki je pred leti v jezi neki živi kravi presekala hrbet.

Tatvina na pokopališču. Na pokopališču Šmihel pri Novem mestu je bil na oddelku, kjer pokopava bolnica, ukraden še dobro ohranjen nagrobni spomenik.

Grozen zločin na Maverlu pri Črnomlju. V nedeljo, dne 23. avgusta zvečer se je sprl s svojo ženo kočevski Nemec Ferdinand Weiss in jo s sekirjo ubil. Isto je storil z malim otrokom. Zločinec je ponel žrtve na bližnjo »zidanico« v seno in poslopje zažgal, da bi na ta način izbrisal sled. Toda roka pravice ga je dohitela pravočasno. Sodna preiskava je pa dognala na podlagi presekanje lobanje zločin uboja. Že dolgo časa je žena trpela silno ravnanje možev; večkrat mu je pobegnila od doma; slednjič je podlegla kruti morilčevi roki.

Trije požari. Dne 2. septembra so začele goreti delavnice za popravo vagonov v Dravljah. Vžgal se je bencin in ogenj se je bliskoma razširil po lesenih barakah. Škoda do 40 milijonov. V noči od 5.—6. t. m. je zgorela v Klečah pri Jezici hiša z gospodarskim poslopjem, istotako v št. Vidu nad Ljubljano hiša.

Kmetijska podružnica v Staremtrgu pri Ložu je imela v nedeljo, dne 29. avgusta 1920 svoj občni zbor, na katerem je volila 7 delegatov. Izvoljeni delegati so vsi pristali S. L. S. Volitev so se udeležili tudi liberalci, ki so pa ostali v veliki manjšini, dasi so razvili živahno agitacijo. Vse, kar liberalno diha v Ložu so spravili skupaj, zlasti pa so bili agilni liberalni bittje.

Društva slovenskih absolventov kmetijskih šol v Ljubljani (Tivoli) priredi za svoje člane v dneh 2.—3. oktobra t. l. dvodnevni poučen izlet na kmetijske šole na Štajersko in Koroško, v St. Jurij, Maribor in Velikovec. Člani in oni, ki še mislijo pristopiti k društvu, naj prijavijo svojo soudeležbo najkasneje do 19. t. m. na naslov društva. Odhod iz Ljubljane 2. okt. ob 10.40 predpoldne. Polovična vožnja je zagotovljena.

Začetek šole na kočevski gimnaziji bo 12. sept. Vpisovanje v I. razred bo 15., 16. in 17. sept. od 10. ure dalje.

Dijaški dom v Kočevju se otvori za učence tamonjne slovenske (v I. in II. razr.) gimnazije v prostorih gimn. poslopja. Mesečna plača 250 K; za perilo, kurjavo in luč se plača letno 200 K. Sprejme se samo 30 učencev. Natančnejše podatke daje ravnateljstvo gimnazije.

Gospodarska obvestila.

Živinski sejmi. Vsled ministrskega dovoljenja se bodo vršili v Mariboru vsak mesec goveji in konjski sejmi, in sicer vsak drugi in četrti torek v mesecu. Švinjski sejmi bodo vsak petek.

Da se olajša izvoz blaga v Jugoslavijo, bo vlada v kratkem dovolila izvoz nekaterih predmetov brez zagotovitve valute. Tako se bo moglo izvažati vino, mineralne vode, sir, karbid, opeka i. dr.

Izvoz krompirja iz naše države je zaradi valutnih diferenc skoro nemogoč. V poštev prideta v prvi vrsti Trst in Dunaj. Tržna cena je pa na obeh krajih tako nizka, da zlasti vsled povišanja prevoznine naš krompir ne more konkurirati z drugim.

Za izdelovanje sukna v Sloveniji. Posebnemu strokovnjaku je poverjena naloga, da napravi načrt za predilnice sukna v Sloveniji. Proračunano je, da bi bilo treba okrog 150 predilnih strojev. Nabavna cena bi znašala 58 milijonov kron, potrebne sirovine bi stale 120 milijonov in obratni stroški 60 milijonov kron. Tvornice bi se sezidale v Medvodah. Sirovin, ki jih sedaj za nizko ceno izvažamo v inozemstvo, imamo v Jugoslaviji dovolj. Če računamo, da 13 milijonov prebivalcev naše države potrebuje vsako leto najmanj 40 milijonov metrov tkanega blaga, katerega meter stane povprečno 200 kron, potem damo vsako leto 70 milijard kron tujcu samo za obleko. Zakaj ne bi ostale te milijarde doma?

Vinska letina. Letošnja vinska letina obeta mnogo pridelka. Znano pa je, da imajo naši kmetje še mnogo vina iz leta 1918, in 1919, ter ne vedo kam z njim. Pridetek bude najbrž tolik, da je pričakovati takega padca cen pri vinu, da vinčarji ne bodo pokrili niti lastnih stroškov. Vrh vsega tega pride v poštev še pomanjkanje vinske posode, katere nabava je združena z ogromnimi stroški. Naša država ne porabi vsega vina. Od dosedanjega kupca gornje in spodnje Avstrije smo pa po ustanovitvi lastne države ločeni, oziroma navezani na izvozna dovoljenja. Kljub veliki priljubljenosti našega vina v nemški Avstriji ne moremo istega izvažati, ker nas ovira visoka izvozna carina, še višja prevozna tarifa po železnici in konkurenca Madžarske, ki oddaja svoje vino veliko ceneje. Edina rešitev gospodarskega propada marsikaterega vinorejca je takojšnje in izdatno znižanje izvozne carine in prevoza po železnici.

6000 vagonov čečpelj so letos pri delali v Srbiji. 3000 vagonov posuše, iz ostalega napravilo žganje in mezge.

Gene žita v Banatu in Slavoniji so bile krog 1. septembra sledeče: koruza K 330—340, pšenica K 740—760, ječmen K 550—580, oves K 240—260, moka št. 0 K 1250.

Češki sladkor. Meseca julija je Čehoslovaška izvozila 163.116 metrskih stotov sladkorja, in sicer v Avstrijo 87.510, v Francijo 59.250, v Nemčijo 6650, v Jugoslavijo 2792, v Rumunijo 2450, v Italijo 1786, ostali del pa na Poljsko, v Bolgarijo in Ameriko.

Volnezi izdelki so v velikih tovarnah v Milanu tako zaostali, da so vsa skladišča polna. Trgovci nečejo kupovati, ker pričakujejo za zlmo, da se bo blago pocenilo. Tovarne bodo osnovale zvezo, da se obranijo izgub (oziroma premajhnih dobičkov).

ŽENSKI VESTNIK.

Naša prehrana.

(Dalje.)

Umestno je, da se opoldne največ je, zvečer pa vsaj 2 do 3 ure pred spanjem in ne preobilo, ker prepolen želodec moti spanje. Tudi toplota jedil mora biti primerna. Premrzle jedi škodujejo zobem in prehlade želodec, pretople pa opalijo želodečno sluznico, kjer se napravijo nevarne rane na želodcu.

Tudi prehitro jesti škoduje zdravju in se hrana le na pol prebavi, zlasti če so vsled zanikrnosti zobje pokvarjeni in zato nezmožni hrano do dobrega prežvečiti. Na negovanje zob se tako rado pozablja. Slabo negovana usta niso samo neokusna in odbijajoča vsled neprijetnega duha, ki ga razširjajo, utegnejo imeti tudi slabe posledice za dotično osebo; bolni zobje ne morejo zvečiti, neprezvečena ali slabo prežvečena hrana je težko prebavljiva; bolni zobje zamorejo povzročiti tudi druge bolezni v ustih in grlu. Čiščenje zob in izpiranje ust naj se opravlja po vsaki jedi ali pa na večer. S ščetko se morajo odrgniti zobje zunaj in znotraj, od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol, da se ne izpusti noben kotiček in se odstranijo vsi ostanki jedil. Potem se splahnejo usta z mlačno vodo. (V vodo vlijemo par kapljic dobrega spirita, v katerem smo namočili sveži pelin.) Rabi se tudi z uspehom zobni prašek, ki obstoji večinoma iz krede. Škodljivi pa so vsi praški ali ustne vode, ki imajo v sebi kisline, n. pr. salicil.

Zobna gniloba le počasi napreduje in so pričetne luknjice tako majhne in skrite, da jih niti ne opazimo.

Zato jako previdno ravnamo, ako si damo od zobozdravnika vsaj vsakega pol leta pregledati zobovje. Zobozdravnik odstrani gnile zobe, ali pa jih zalije (plom-bira). Zaliti zobje se dolgo ohranijo in so sposobni za zvečenje.

Po zobeh se tudi nabira zobni kamen, ki naj se tudi odstrani, ker se pred njim kvarijo zobe.

Tudi že pri otrocih je treba gojiti in negovati prvo zobovje, to so mlečnjaki, da prezgodaj ne gnijejo in izpadejo.

Mlečnjaki namreč pospešujejo razvitek čeljusti in stalnega zobovja, ako se dolgo ohranijo. Zato naj se otrokom izmivajo usta in zobovje in naj se zbršijo s platnenim robcem; kajti tudi čiščenje otroških ust in zobovja prepreči druge ustne in bolezni v grlu, zlasti nevarno davico. (Dalje.)

Razno.

Ž Kmet, gospodinjski tečaj v Mostah priredi v nedeljo dne 12. septembra družabni večer v prostorih Ljudskega doma v Mostah ob pogrnjenih mizah. Na sporedu je igrokaz: »Oh ta Polonaf« Pevske točke, srečolov, šaliva pošta, kmetiška godba itd. Družabni večer otvori gospod pokrovitelj Franc Požneni, predsednik izobraževalnega društva. O pomenu gospo-

dinjskih tečajev predavajo tri gojenke. Jestvine in pijače preskrbe gojenke same kot dokaz svoje kuharske usposobljenosti. Vabljeni so vsi prijatelji poštene zabave. Pričetek ob 6. uri zvečer.

Ž Dekliška zveza v Starem trgu pri Rakcu ima v nedeljo, dne 12. sept. 1920 popoldne po večernicah svoj redni letni občni zbor. Vsa dekleta iz Dekliške zveze in Marijine družbe ste vabljeni k obilni udeležbi. Na občnem zboru se pogovorimo o organizatoričnem delu v zimskem času, obenem pa se ta dan ustanovi telovadni odsek Orlic. Da bo zborovanje tem lepše, pripeljite seboj vse prijateljice, ki še niso organizirane, da i te, ki še tavaajo brez pravih načel, stopijo v našo, krščansko organizacijo.

Ž Gospodinjski tečaj za Vrhniško okoličje se bo začel oktobra meseca in bo trajal do božiča. One dekleta, ki se bodo udeležile tečaja, naj se zglasijo v župnijski pisarni na Vrhniku do 15. t. m., kjer tudi izvedo natančnejše pogoje.

Ž Gospodinjska šola v Šmihelu pri Novemestu prične novo šolsko leto s 15. oktobrom t. l. Šola je šestmesečna ter traja do 15. aprila 1921. V šolo se letos sprejemajo samo zunanje gojenke, ki stanujejo v bližnji okolici ter morajo same skrbeti za potrebno hrano. Prošnje za sprejem je vložiti zadnji čas do 1. oktobra t. l. pri vodstvu gospodinjske šole v Šmihelu pri Novemestu, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila. Prošnje so koleka proste.

Ž Za naše gospodinje. Kjerkoli pride-mo pod hrastje, najdemo zdaj več ali manj lepega želoda. Dobre gospodinje ne gre-do črezni, ampak ga pobero in neso domov. Olupijo ga, očistijo, narežejo v koščke kavine velikosti, potem suše na solncu ali na štedilniku. Čez 2 do 3 dni ga žgo kakor kavo, zmlejejo na kavinem mlinčku ter spravijo v dobro zaprte škatljice (najboljše so od kakava ali Nestlove otroške moke). Ena kavina žlička tacega želoda v eni skodelici kroga 5 minut kuhano, daje dobro sredstvo zoper drisko, da celo zoper grizo. Tudi sicer je želodova kava izborna primes h kavi in nadomestek prave kave. Pije se z mlekom in sladkorjem. Slabotne osebe in take, ki trpe za črevesnim katarom, si često pristavijo h kavi želodovo kavo.

Vrtič si bom naredila...

Po narodnem motivu.

Vrtič si bom naredila,
svoj razum mu posvetila
svojo pridnost in srcé. —
Dom mu dala bom ime

Ko bo vigred pričetela,
cvetke bom sadila, plela
ter rahljala jim zemljo;
rast pa dalo bo nebo.

Čuvala bom neprestano
pred vetrovi ga in slane:
vsake rože slednji list
mora v njem ostati čist.

Tvoja skrb, slovenska žena,
domu bodi posvečena,
njemu daj razum, srcé,
svojo voljo in roké.

Svojo skrb posveti vzgoji,
nežnim cvetkam — deci svoji:
naj pokaže že pomlad,
kakšen bo prihodnji sad.

Limbarski.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

Beli oblaki so plavali nad garstenskimi samostanom, kakor mali ognji so se svetila samostanska okna, ki jih je poljubljalo solnce, sanjavo se je dvigala nad Anžo prastara cerkev sv. Ulrika, z vislic v Trairingu so zletavali krokarij...

Skozi Garsten je brzo hitel neki mož. Bil je Henrik. Kakor preganjanec se je oziral okoli sebe in je urno spel skozi lipov drevored. ki vodi k samostanu, proti stolpu, ki je s praznimi okenskimi odprtini kipel proti solnčnemu nebu in je čil nad svojo skrivnostjo... Bog v visokih nebesih ve za skrivnost, ki je čista, kakor peroti sferafov, ki obdajajo Jagne; toda nesrečnemu možu, ki ga navduhujejo temne moči se ta skrivnost zdi črna kakor pekel.

Pod stolpom šepče in se ziblje cvetoči bezeg... tam-le, da, tam-le je prišla ven... angel mu je bila, na kolenih jo je častil kakor svetišče. In tam-le je prišla ven... in raztrgana ji je bila obleka deviške nedolžnosti, raztrgan, potepan venec nedolžnosti... v sramoti in nečasti je padla v naročje menihu, in njega ubogega luterana je z nogo pahnila od sebe...

Zgrabila ga je jeza, da se je tresel po vsem životu. Na mah je stekel proti stolpu; z divjo nogo je teptal travo, ki je zelenela okoli stolpa ter je najbujnejše rastla tam, kjer je skrito pred vsem svetom ležal mrlič. Z mečem je udrl preperela vrata in je stopil v prazni spodnji prostor, katerega je prepričal veter. Zares, to je bil najostudnejši kraj ljubkovanja, zgoraj v tramovju so se drli čuki, so kričale vrane... Prazna in odprta je soba, v katero je Štefana stopila kot angel svete ljubezni... Henrik pa je v duhu gledal, kako se plazi noter kot satan grde ljubezni. V divji boli vzklíkne: »Štefana, si li bila ti?« In sove v tramovju so se zakrohotali: »Ha, ha,« to se glasi kakor: da. Ves potr in zmešan zapusti strašni kraj.

Šel je nazaj skozi drevored. Ob potu je stalo znamenje, kamenit steber. Omahnil je proti stebru in je nanj naslonil glavo, da bi si ohladil kipečo vročino, ki mu je divjala v glavi in po vseh udih, ki so mrzlično trepetali. Divje je stisnil pest proti samostanu in je božje prekletstvo klical nad Alberta in nad vse menihe.

»Ti gnezdo, ti hiša pregrehe,« je sopihal. »Le čakaj, pride dan, ko te bom požgal do tal.«

Črni naklepi mu liki krokarij krožijo po možganih. Toda, zopet je povsili glavo, kaj pomaže, če zažge gnezdo, kar se je zgodilo, se je zgodilo, in kar je proč, je proč.

In zopet se je jeza umaknila žalosti... po izgubljenem raju, po Štefani. Če tudi je

onečalčen in raztrgan njen deviški venec, saj vendar še ostane — Štefana, ne-li?

V garstenskem stolpu bije ura, mrmrajo bronasta usta zvonov... Kladivo mu pada na srce. — V arzenalu ga z groznim poveljem čaka Madzeder... in moral mu bo reči: »Prinam izprichevalo, toda proti njej, ne zanjo« in potem?

Da, izgubljena je njegova ljubezen, norec je bil, vreden, da se mu smejejo vse lisice v gozdu... toda... ona, ki jo je ljubil je bila vendarle Štefana... Zopet vstaja v njegovi zmešani domišljiji Štefana z detetom v naročju, njen glas mu zveni na uho kakor glas angelske harfe.

Grozno kipi stolp proti nebu in globoka je njegova skrivnost, po travi, po modrih zvončkah, ki rastejo na kužnem grobu, tiho še peče skrivnostni glas: »Hvaljen in češčen bodi najsvetejši zakrament, ki ga je v svojih rokah nosila pobožna devica Štefana.

Henrik ga ne čuje, ga niti ne sluti. Poloti se ga nepopisna žalost, ne more in noče verjeti v Štefanino krivdo.

Do smrti ranjena ljubezen zadnjikrat dvigne glavo in pravi: »Pojdi k Štefani in jo povprašaj sam, zahtevaj od nje resnico. In videl boš, da so lagale vse priče, ona pa je čista.«

Ura bo kmalu dve. Z orjaškimi koraki drvi po stranskih potih proti Štajerdorfu — k Štefani... Ona, samo ona ga je rešila stranskih sumen, groznih dvomov. Videl je bo zopet tako ljubko, tako tiho sedeti ob ognjišču... Dvignila bo proti njemu svoje nedolžne oči in bo rekla: Nisem bila v stolpu! Naj gospod ne verjame tako grdega obrekovanja! In zopet bo vse dobro! Njen bo, ves njen v življenju in smrti! Z vsemi močmi svojega telesa se bo postavil v bran proti groznemu povelju.

Blíža se gostilni »pri modrem jelenu«. Že zagleda oreh, ki stoji pred gostilno. Kar zapoje zvonček bratovske cerkvice... Kaj je to? Pogreb... Koga bodo pokopali? Pa kaj ga briga to!... O pridi, pridi ven in se sladko nasmehljaj kakor angel, kakor samo ti znaš, in prisegel bom, da so ono noč ponočni strahovi uganjali svoje stvari, ti pa nisi bila.

Zvonček žalostno ječi dalje, in iz švertnerične hiše pridejo ljudje. S pekočimi očmi opazuje. Neki mož nese križ, zdi se, da je župni cerkovnik. Za njim stopa mati švertnerica in nosi v naročju malo krstico, kakor sicer nosijo h krstu... to so pogrebci... Lukca neso pokopat. Sedaj pride — ona! Divje mu tolče srce, hoče mu skoraj zastati. Mala deklica — še ena — in tretji je Kristof, in vrata se zapro. In ona? — Je-li bolna? Kje je? Morda leži zgoraj bolna kakor takrat... o, mu li ni mogoče poklekati k njej in jo tolažiti?

Stopil je k malemu izprevodu.

»Mati,« je vprašal, »kje je vaša hči Štefana, rad bi ž njo govoril?«

Vidno se je žena prestrašila in je obstala; tudi cerkovnik s križem in otroci so postali, zvonček je ječal naprej.

»Gospod — prosim,« je plašno rekla švertnerica, »moje hčerke Štefane ni doma.«

»Kje je — počakal jo bom, da pride.«

»Ne, gospod Hendel,« je prestrašeno odklanjala žena. Jezus, kakšne oči ima ta mož, to je grozno. Jezus, če razlije nad nas svojo jezo, kakor jo je nekda njegov oče! Jezus, Marija, sv. Jožef, pomagajte nam!

»Ne morete čakati... Štefana je šla v Linc, kamor je tri ure daleč, pred večerom se ne more vrniti.«

»V Linc?« Debelo je gledal. »Kaj je v Lincu —? Kaj počne tam?«

Notranji glas pravi prestrašeni materi, naj mu tega nikar ne pravi, češ, da ga bo še bolj razdražila, ker ima že dolgo piko na menihi, kar ni čudo, saj je tudi njega menih oropal sreče, kakor je oropal tudi našo.

Mati je krstico pritiskajoč na prsi rekla: »Pri kapucinih v Lincu je velik odpustek, milostljivi gospod, moja hčerka je šla tje, da prejme odpuške.«

»Tako,« je hitro vzkliknil, »pa ravno danes?« V hipu je zarežal: »Žena, je-li to res? Ali pa je morda doma — in me noče videti?«

»Bog varuj,« je zatrijeval uboga žena,

»da bi vam lagala, visoki gospod, in to sedaj, ko držim v naročju svojega rajnega uboščka.« Iz oči so se ji udrle solze, bala se je, da ne bi grozni mož storil kaj hudega; jokajoč se je prosila:

»Plemeniti, milostivi gospod, lepo vas prosim, odprite, če vas je moje ubogo dete razžalilo v svoji slepoti. Mi ubogi ljudje vas prosimo, da nam ne zamerite, če ima tako voljo, moj Bog, gospod, kaj se hoče. Gospod Bog pusti vsakemu človeku prosto voljo, da si kuje srečo ali nesrečo, odprite moji hčerki in ne bodite hudi nanjo!«

»Zaradi tega ne, kar mislite vi,« je mrko odgovoril. »Toda povejte mi — stopil je tik k njej in bodeče svoje temno zasenčene oči uprl v njene, «kje je bila vaša hčerka v noči na velikonočni ponedeljek?«

»Ponedeljek?« Preplašeno je zrla žena nanj. »V Garstenu je bila — za patre je imela razne opravke —, Res. Spomnila se je, da je Štefka takrat pozno prišla domov. Na misel ji pride, da jo je hotela pobožati, Štefka pa jo je pahnila od sebe, nekam čudno resno sveta je bila.

Henrik je vprašal: »Je-li takrat prišla domov, kakor ponavadi, ali pozneje? Kdaj?«

Jezus, ta človek zna misli brati, se je bala žena. »Po enajstih je bilo,« se je obotavljala, »bila pa je samo pri patrih, pridno dete je.«

Uboga mati! Pridno dete!

»Da bi le... ostala!« je rekel in se je obrnil proč od nje; kar dušilo ga je v vratu, ni mogel več gledati žene.

Cerkovnik je zašepetal švertnerici v uho: »Čas je, mati!« Visoko je dvignil križ, z votlim glasom je začel moliti vero in je zopet razgibal svoje stare noge. Mati s krstico v naročju se je še enkrat prošeče ozrla na stotnika, ki je temno gledal v tla, Bog ve, kaj je mislil. S težkim srcem je žena s krstico v naročju stopala za cerkovnikom, otroci so prihlujevali šli za njo, nazadnje je štoriklal hlapec. Nič se ni upal, moliti s cerkovnikom; konec Vizerfelda se je mati še enkrat plaho ozrla nazaj po stotniku, toda ta je že izginil.

Linc! Linc! Koliko milj je tje, ha, kaj mu je mar, če jih je tudi sto. Konja je že odpeljal. Duša ubogega fanta je ranjena, telo mu je zdelano. Toda še danes mora z njo govoriti. Vse, vse, poteza za potezo, vse je zoper njo; ponoči se je vrnila. Toda kljub vsemu, ako poreče ona, njegov angel, njegova strast, njegovo vse — pa še danes — ako poreče: »Nisem bila,« potem ni bila. Ako pa poreče: »Bila sem —« potem bodi nama obema Bog milostiv.

Hitel je po cesti dol, potem je drvil čez most proti arzenalu, kjer ga čaka Madzeder s strašnim poveljem. — Zvečer bo preteklo dvanaest ur. V tem času do večera mora v Linc in nazaj, pa če konj in jezdec mrtva obležita, mora... V duhu čuje, kako ropota boben, kako se po vsem mestu razlega divji krik in vik, kako se izklicava njena pregreha.

Nikdar, nikdar, se je protivil, pa naj bo kakor hoče, magari da je bila pri njem v stolpu, nikdar se to ne sme zgoditi njej, ki sem jo tako ljubil.

O kaj počne v Lincu, bežala je pred mornjo. Morda sedi v kapucinski cerkvi, kjer se bo bala in zmrzovala vso noč. Ob vse ga je pripravila, toda le ena beseda od nje: »Nisem bila.« In v svojem naročju, na svojem konju jo bo ponesel domov, s svojim telesom jo bo kril pred vsemi sovražniki.

Ko je bil pri arzenalu, mu zagrmí na uho divje vpitje, da je ospanil: »Kaj naj to pomeni?« Ha, že ve, ravno se vračajo njegovi strelci, pozna njih medvedje glasove, njih pesmi... Sedaj so doma... prišli so za njim. Njegovi strelci! Strelci! Strelci! Žalostno srce stotnikovo bije veseleje... moji strelci, moji prijatelji... Toda, kaj mu sedaj morejo pomagati! Na desni in levi oltarja naj bi mu stali, kadar bo njegova poroka... O Bog, kje je poroka, kje je nevesta!

Med bobnanjem bobna naj jo izženejo iz mesta... že čaka Judež s sramotnim poveljem v roki. Silno je odprl železna vrata, da vidi, če je morda navzlic dani besedi ne stoji tu Judež in veli: »Tam in tam je ona, morate ponjo.«

Strelci, ki so se ravno na zeleni trati ob cesti okrepčavali s kruhom in vodo ter so se ljubkovali s svojimi nevestami, ki so jim prihiteli nasproti, so zagledali prihajati Henrika. Iz dalje so ga pozdravljali z veseljem, glasnim vpitjem: »Hola, naš Henrik prihaja! Naš stotnik prihaja!« Vsi radostni so hiteli k njemu ter so se postavili okoli njega kakor otroci okoli očeta, samo da je bil ta oče mlajši kakor njegovi otroci. Bobnar je zaropotal na boben in zlati rog je zatrobil.

Stifteger povese puško in poroča: »Gospod stotnik, ves čas smo tekli, zato smo pa umazani kakor čevljarji; ves obraz, od težke poti zagorelo rdeč in zapoten, se mu same sreče smeje, »in sedaj smo tu in pokorno čakamo vaših povelj, to pokorno javljam.«

»Dobro je... res ste bili zelo hitri,« je odvrnil stotnik in nič drugega; Stifteger ga je debelo pogledal z modrimi kolesi okoli oči. Kako?... Tako hladno, tako kratko? In tako temno gleda? Kaj se je zgodilo?

Henrik pravi strelcem:

»Sedaj sem jahal že tri dni, pa moral zopet na konja. Može, odložite za enkrat svoje puške, svoje zastave, bobne in trobente ter pojdite vsak na svoj dom; ko vas bom potreboval, vas bom poklical. Res, — ti — Stifteger! — Reci Madzederju, ki v arzenalu v prvem nadstropju čaka, naj do večera čaka name in naj popreje ničesar ne stori. Reci mu, da imam v zadevi, ki mu je znana, še važne reči ukreniti.«

Stifteger je s petami udaril skupaj: »Na povelje, gospod stotnik!«

Može so vsi iznenadeni debelo gledali. Kaj je to? Nič ne govori o poroki? Proč je z ženinino. Henrik je zajahal konja in ga je krepko izpodbodel ter odjahal. Žalostno so gledali strelci za njim. Tedaj pa je stopil Madzeder na cesto pred Henrika ter mu je zastavil pot, rekoč: »Stotnik, ste li bili v Pirahu? Ne pozabite, kaj sva se domenila.«

Henrik je svoj blede obraz v stran obračaje rekel: »Bil sem tam. Toda... sedaj imam... še eno pot. Ko se vrnem, bova še enkrat govorila.«

Madzeder je rekel: »To ne velja. Jaz sem držal svojo besedo ter sem čakal, sedaj držite še vi svojo in mi povejte resnico, kaj je izpovedal kmet v Pirahu?«

Mladi stotnik je sopihajoč globoko šel po sapo:

»Nisem vam dal besede, lažete. Toda vedite, govoril sem s kmetom v Pirahu. Priznati moram, da videz govori zoper njo. Toda ne verjamem, dokler nimam še — ene — priče.«

Hotel je oddirjati, mrzlično se je tresel od razburjenja in nejevolje. Toda Madzeder je prijel konja za uzdo in je zaklical: »Stotnik! Zgoraj je še ena priča, čuvaj mestnih vrat, ki jo je ob enajstih ponoči spustil v mesto. Pridite, zaslišite ga, ne iščite novih priči! Saj je vse zastoj — gospod! Drevi se mora povelje izvršiti. Krivda je jasna in izpričana. Vaš oče se bo še nocoj vrnil, da vidi, se je-li povelje izvršilo, poznam ga dobro. Gospod stotnik, ne protivite se moji sveti dolžnosti. Dovolite mi, da skličem vojake, vaši ljudje so tu spodaj v hiši. Se je-li vaše srce spremenilo v kamen, li naj čuti ves štajer, da ste vi od pregrešne ljubezni vsi zaslepljeni?«

Tedaj je Henrik skočil s konja, stopil je tik pred Madzederja in mu je rekel s tako žalostnim glasom, da ga je proti lastni volji skoraj spreletel mrz:

»Madzeder, naj nosim jaz ves očetov srd! Naj me raztrga na drobne kosce, če hoče... toda pustite mi samo še ta čas —, da govorim ž njo, ki jo ljubim, ne trpim, da se ji preje skrivi le en las. Ne dam svojih strelcev za tako rabeljsko opravilo. Mene je nosila mati, vas tudi, moja rajna mati bi se obrnila v svojem mrtvaškem prtu, če bi pripustil, da se z ubogo deklico samo vsled nejasne in negotovega pričanja ravna kakor z navadno vlačugo; in še enkrat rečem, bolesno mu privre glas iz ranjenih prsi: »Ni vlačuga.«

Potem je z vso silo zatajil bol, ki mu je trgala vse živce, po konci se je postavil pred služabnika svojega očeta ter je nadaljeval: »Ob desetih preteče čas: Jaz se vrnem čez štiri ure.« — V hipu je sedel v sedlu. — »Tako dolgo čakajte. Ako doženem — da je vlačuga

zam bom pisal list. — Potem storite — ne, ne! — Ne pred polnočjo! — to, kar morate naj vam bo hudič plačnik... ako pa je — zopet so mu pordela lica, ki so upadla v gorju tega nesrečnega dneva in nanovo mu je liki izgubljena zvezda v očeh zaiskrila nesmrtna ljubezen, ki je ljudje niso mogli pohoditi. — Moja šefka nedolžna, ako mi bo ona sama to povedala in so laž vse nesramne govorice — potem pridem sam in vam bom povedal na tem mestu — potem je bom branil pred štajrom, pred mojim očetom... pred vsem svetom... gorje pa vsem, ki so jo obrekovali.

Ogenj se je ukresal na vse strani, ko je Henrikov žrebec oddiral po tlakovani cesti. Madžeder je gledal za njim in je govoril sebi samemu: Živ dan se ne povrneš, da mi poveš, da je nedolžna, ubogi zaslepljeni fant. — Poklical bom črne strelce iz Emdorfa, njegovi, ki jih je seboj pripeljal, mi ne bodo pokorni, preveč je papežnikov vmes.

Računal je: V kakih šestih urah utegne rodnik Hendel prispeti v Štajer. Ako se bo dovolje izvršilo do polnoči, se meni in mestu štajer ni ničesar bati.

(Dalje prih.)

Dopisi.

VRHNIKA.

V nedeljo, dne 5. septembra se je vršila seja Kmetijske zveze za vrhniški sodni okraj. Sklenila se je resolucija, da naj napravi SLS načrt za samoupravo Slovenije.

SV. VID NA PLANINI (ŠTAJ.).

Dne 23. avgusta 1920 smo ustanovili pri nas odsek »Orlovsko zvezo«. To je prva v naši štajerski dekaniji. Pristopilo je ob tej priliki 42 mladeničev kot član. — Prišel je somkaj navdušen naš mladenič naumorno delavni podpredsednik p. br. dr. Kržan iz Ljubljane. Našemu mlademu »Orlu« pa želimo vztrajnosti in mnogo naraščanja. Mladeniči navdušeno naprej po kršćanskih načelih v duhu orlovsko organizacije.

IZ ŠINT JURJA PRI ŠMARJU.

V nedeljo, dne 23. avgusta so uprizorili fantjo zabavnevalnega društva v Ponovivasi šolajtro »Don Fernando, strah Asturije«. Vrh fantje so izvrstno popodili svoje vloge; vsa čast jim. Posebno je pa hval vredno to, da so darovali čisti dobiček za napravo zvona na Tabor. Kakor čujemo, bodo igro kmalu ponavljali. Prijatelji polne zabave srčno vabljene!

ŠTAKI TRG PRI RAKEU.

Liberalci brez gospodarskega smisla. Zadnjega običnega zbora kmetijske družnice so se udeležili tudi liberalci. Toda moti se, kdor misli, da je tem ljudem kaj na tem, da se store za povzdigo kmetijskega stanu važni sklepi ali da se kaj pametnega v dolini ukrene, ampak samo za nadvlado. Kakor hitro so namreč čutili, da ne prodero pri volitvi delegatov, so razen škratinatorjev pri volitvi odšli. Naši ljudje pa so vztrajali in sklenili, da se odpolje Kmetijski družbi resolucija glede zakola in proda mlade živine in sekanja lesa v lastnih gozdih. Zato pa proč z liberalnimi birli, ki vas samo slepi in iščejo, da bi z vašimi glasovi prišli do gospodarstva v državi. Potem gorje tebi, ubogi kmeti! — Sokola so ustanovili tudi pri nas. Toda, ali veste zakaj? Kapitalisti bi radi prišli zopet na površje. Kdo pa so člani Sokola? 1. Kapitalisti — ta nobel ljudje — Korletovi Vilarjevi itd. 2. Tisti, ki hočejo biti gosposki. 3. Oni, ki v cerkev ne hodijo. Zato vam kličemo, starši: Če hočete imeti dobre otroke, ne pustite jih k brezverskim Sokolom!

MIRNA PEČ.

Orlovski tabor v Mirni peči, na katerega je prišla več tisočglava množica zavednih, krščansko mislečih ljudi, je pokazal našim nasprotnikom, da nimamo strahu pred njimi, da sramno so se nekateri bahali, da se jih bojimo. Velikost je bil spreved. Vodila sta ga dva Orla-Trebeljan v krojih na konjih. V sredi spreveda na Orli v krojih so zavedno in neustrašeno korakali domači fantje, ki so pri-

stopili k tukašnemu novoustanovljenemu orlovskemu odseku, dasiravno so jih nasprotniki zmerjali z raznimi grdimi povkami. — Po sv. maši je bilo zborovanje, na katerem je nastopilo več govornikov. — Nekaj pijanih, najetih samostojnih hujšakačev je skušalo zborovanje motiti z medklici, žvižgi itd. Posebno trmast je bil neki Trebeljan, katerega je g. župnik Bajec prav pošteno osmešil. — Krasno je uspela tudi telovadba Orlov, Orlic in naraščaja. Po telovadbi so se med prosto zabavo slišale prijetno mile narodne pesmice, pred mrakom pa se je ljudstvo polno zadovoljnosti, dušnega veselja in navdušenja mirno razšlo. — Nasprotniki našega gibanja so skušali prireditve motiti. Pomazali so z gnojnicami ponoči napise, dejansko napadli odhajajoče Orle s kamenjem. Z okrašenih voz potrgali narodne zastave, poškodovali konjsko opravlo, polomili in obrali sadno drevje naših somišljenikov, a s tem prireditvi niso vzeli njenega sijaja, ampak nasprotno, pokazali so na svojo neoliko, neotesanost in podivjanost. Mi in gostje smo jih s prezirljivim nasmehom pustili pri miru. Pred očmi imamo na taboru začetno pot dela, ljudske izobrazbe in verske poglobitve, po kateri bomo šli naprej brez ozira na nasprotnike.

STRUGE.

Pri nas se je v nedeljo 15. avgusta vršila javna seja K. Z. Načelnik je poročal o sedanjem političnem položaju, o orlovskem taboru in običnih volitvah. Nato so se sklenile štiri resolucije, ki se tičejo 1. odprtja meje in znižanja carine. Za živino, prasiče in konje. 2. Ukinjenja naredbe z dne 12. jun. 1920, s katero se prepoveduje klanje telet pred 8 tedni, odnosno telice pred podludrim letom. 3. Priživi za osebnost dohodnino naj se rešijo. 4. Zemljiški davek se ne sme zvišati v dinarsko vrednost. Udeležba je bila prav oblina in zanimanje veliko. Ljudstvo se zaveda, da je zboljšanje kmetijskega stanu mogoče doseči le, če smo edini in se je vsled tega čvrsto oklenilo Kmetijske Zveze.

IZ ŠMARJETA.

V nedeljo dne 23. avgusta so nam napravili samostojni liberalni kmetje prav mnogo zabave: Ker so volitve pri prejšnjem občnem zboru kmetijske družnice v Šmarjeti radi dvije nasilnosti samostojne niso mogle vršiti, je predsednik za nedeljo 23. avgusta, ko so bile volitve razpisane, naprosil pristojno oblast za orožništvo. In res se v nedeljo po jutranji maši pred volitvami javi pri predsedniku Kmetijske družnice načelnik orožništva postaja iz Škocjancina (g. Žakmajster) in zahteva od predsednika, da pripusti, da volijo tudi kmetje iz Škocjanskega poštnega okoliša. Predsednik mu začen, da se orožnik vika v notranje društvene zadeve, pove, da se zadnje volitve ravno radi tega bile razveljavljene, ker so Škocjanski kmetje nasilno hoteli voliti, mu z odklokom glavnega odbora v Ljubljani popolnoma jasno in lahko umljivo razloži, da kmetje iz Škocjanskega poštnega okoliša ne spadajo v šmarjetško družnico in da takih nepravilnih volitev on ne more voditi, posebno ker mu Škocjanski kmetje, ako jih pusti v volilno sobo, groze, kot je zvedel od zanesljive strani, z novim še hujšim nasiljem kot pri zadnjem občnem zboru. In čuje: orožnik, ki se je že prej vse natanko dogovoril s samostojneži — izjavi, da on niti v volilno sobo ne bo šel delati reda, ampak da bo samo zunaj — po vasi hodil med volitvami, ostane trmoglav pri zahtevi, da volijo tudi kmetje iz Škocjanskega poštnega okoliša in pokliče celo župana na pomoč, da bi od predsednika bistili nepravilne volitve. Vsled nastopa orožnikovega je bil predsednik končno prisiljen, da je povedal ljudem, da se volitve vsled zažrtovanja orožništva ta dan ne morejo vršiti in jih je pozval, naj se razidejo domov. Samostojni Škocjanci so nato uprizorili veleznimivo burko »Volitve«. Ker jim je kaplan zaklenil sobo, kjer bi se imele vršiti prave volitve, so se ili »volitve« pred kaplano. Režiser je bil orožniški načelnik (Žakmajster). 1. dejanje: »Zabavljanje bez župnika in kaplana.« Nato pol ure dolga pava (menda so kulise premislili), med katero so se vrli šmarjetški fantje v priho samostojnih igralcev na krasno evenšanih vozovih edeljali na orlovski tabor v

Mirne peči. 2. dejanje: volitve novega odbora in delegatov. 3. popivanje na račun »zmagov po šmarjetških gostilnah do pozne noči. 4. dejanje: »Napad na bodočo šmarjetško Orlo«, ki ni vršilo, ker so se krepki šmarjetški fantje dobro pol ure preje, kot so mislili valedostojni samostojneži, vrstili iz Mirne peči domov med krasnim čukanjem samostojne šmarjetške mladine. 5. dejanje: »Čukanje pozno v noč« ne vemo, koliko časa je trajalo, ker smo takrat vsi pošteno ljudje že zdavnaj spali. — Da je bila res veleznimiva, dokazuje dejstvo, da je prišel pogled uprizoritve podrguro uro daleč tudi g. Frano Florjančič, nekdanji predsednik krajnjega odbora JDS v št. Petru, sedaj kmetijska samostojnežev istotam. — Dobri šmarjetčani splošno želijo, da bi se Škocjanci le večkrat prišli igrati volitve v šmarjeto, kaj jim je dobro znano, da vsaka taka uprizoritev — posebno še 3. dejanje — pomakne g. Pošeta za par korakov bližje »bobnu«.

ZIRI.

Dne 22. avgusta je imela tukašnja podružnica Kmetijske družbe svoj občni zbor, na katerem so se volili delegati iz Ljubljane. Volitve so se izvršile povsem mirno in dostojno ob veliki udeležbi skoro vseh strank: SLS, samostojnih liberalcev, socialnih demokratov, narodnih socialcev in v razne stranke organiziranih čevljarjev. Da je mogla Kmetijska družba združiti to pot vse stranke in organizacije (obrnike, čevljarstvo, zadrugo, socialdemokratsko delavsko zvezo, trgovce iz »Prve jugoslovanske eksportne čipkarske zadruge« in obsejni pojem »kmetije«, nas navdaja z odkritosrčnim veseljem, ki nam ga ne krati niti dejstvo, da so se vse te stranke in organizacije iz liberalnih in socialdemokratskih krogov z naravnost vzorno in posnemanja vredno disciplino in taktiko združile proti naši Kmetijski zvezi. Kdor jih je prej iščal te možakarje, kako so vpili proti kmetom, jih doživljajo dragocno, oduševstva, kapitalizma, bo s pozornostjo vpraševal, kako neki so poravnali naši samostojni liberalni kmetje vse te svojčas kmetu tako sovražne elemente in jih pregovorili, da se to pot z obžudovanja vredno ubogljivostjo oddali svoje glasove »samostojnim« brez vsakršnega kompromisa. Kmetijski zvezi je bila sicer tudi za ta slučaj zagotovljena večina 6 glasov, ako bi bili vsi naši prišli in glasovali za naše kandidate. Zal so trije naši glasovali z nasprotniki (kar nam je odneslo 6 glasov), trinajst naših za je doma ostalo. Valedtega so zmagali samostojni kandidati z večino 16 glasov. Korilev, ki medoleto pri naši stranki za moralno in gmetno pomoč, se bo naša K. Z. otesla, ker ima od njih samo stroške. Če si z nami ostani z nami — če pa ne, pa tudi ne prosjati pri nas, ampak pojdi k svojim. Tudi bomo v bodoče pazili na one, ki kljub svojim sklepom K. Z. uveljavljajo svoje nazore o politiki. Mnogi so kar po svoje odredili: nikar se ne mešajmo med kmete, tudi radi tega ne, da ne bodo samostojni dejali, da smo radi politike acitirali za članstvo. In tako so se naši zadržali pasivno (pridebili so komaj 10 novih članov), socialna demokracija pa je korporativno vstopila v Kmetijsko družbo in priporila samostojnim zmagu. Sicer pa, kar so nasprotniki imeli in kar imajo, so pokazali v nedeljo. Veliko več jih bodo težko pri kakih volitvah skupaj spravili. Za občinske volitve pa pride 700 možkih 900 ženskih volivcev brez nasedenih vasi do besede. In tedaj se vidimo zopet.

IZ ŠT. JERNEJA NA DOLENJSKEM.

Upam, da bo enkrat konec! Laž ima kratko nogo, a naši samostojneži nabejo tega verjeti. Bralcem »Domoljuba« je že gotovo znano, kako sem pred par meseci na dolgo in široko razjasnil naše sojmšče, njegovo ugodno logo — predvsem pa korist in dobiček za našo občino. Ker je bila cela zadeva jasna, kot beli dan in podprta še z živimi pričami, so res nekaj časa molčali. Toda njihova lažniva žlica ni mogla dolgo strpeti. Kar nasukrat, brez vsakega vzroka in poveda, me nahučijo v 21. štev. svojega glasila »Kmetijski list« — vedno tako lepo resnico poverčnega — z lažnikom in s podlim neutemeljenim potikanjem. Videl, da jih pametna in resnična beseda ne more spametovati, sem bil prisiljen iskati zadostnjo za nesramno laganje sodnijskim potom-

in izid, kakšen je? »Kmetijski list« v dne 26. avgusta 1920, št. 33, je moral prinesiti sodno izjavo, kjer samega sebe in svoje dopisnice postavlja na laž. Tako je moral »Kmetijski list« ankrat govoriti resnico, ker ga je v to prisilila sodnija.

»Je ste tisti lažniki o podpisem Šentjernejčan, ki ste rucne nabrali v »Kmetijski list«? Je ste danes? Danes ga vzemite v roko in ponesite od hiše do hiše, da bodo videli vaši pristaji in še drugi, kako kratke noge ima vaše lažljivo pisanje Katra, dokler je prihajala vaša laž, ste bili pridni v tem poslu in še zgovorni zraven. A danes, ko drugi, ki trpe za vaše grehe, pristajajo prihajajo z resnico na dan, vas je pa strah in molčite in se skrivate, kot črv pred solncem. Stram vas bodi! To ste junaki, ki živite od laži, a resnica vas omamlja, zastruplja in celo mori.

To ste junaki, ki pravite, da bližnjega ljubite in zanj delate, pa ga odirate s tem, da ga silite lagati še bolj, kot sami znate. Vprašam vas, koliko ste že dali bivši lastnici selmišča, ki je že žrtvovala par tisoč kronic za vaše nesramno laganje? Vprašam vas dalje, kdaj boste poravnali stroške obtožencu Jamniku, uredniku »Kmetijskega lista«, ki se je dal vloviti na vaše ličnice. Plačati je moral 100 (stokron) globe, na svoje stroške objaviti sodbo v periodični tiskovini »Kmetijski list« in poravnati vse sodnijske stroške. Vidite, to so posledice vaših laži, če se ne veste. In tako menda vi sploh delate za ljudstvo. O presrečno ljudstvo, ki poslušate tako izvrstne vodnike. Vas same pa prosim še enkrat, pridite vendar z imeni na dan, da zvemo vsi, kdo ste tisti Šentjernejčani, ki znate tako imenitno lagati. Janez Krhin, župan.

IZ SELC.

Pri nas smo imeli pretekli tri tedne na letovišču socialdemokratskega poslanca g. Kopača z družino. Med tem časom je lovil pristaje za svojo stranko. Kakor po navadi je udrihal po kapitalistih, žandarjih in farjih. S tem pa je seveda samega sebe najbolj obsojal. Pri nas smo splošnega prepričanja, da si zamorejo privoščiti letovišča v teh težkih časih draginje samo kapitalisti in verižniki. Seveda nam je naš samoljubni kako mastno plačo da vleče za svojo agitacijsko delo. V cerkev pa je vabil svoje ovčice še bolj goreče kot naši dušni pastirji: »Le hodite v cerkev, tega vam jaz nikakor ne bremim iti.« Na nekem tukajšnjem shodu je tudi ostro napadal one, ki so podpisavali vojno posejilo. Reče pa tega ne ve, da je bila v naš obziru njegova sestra za časa vojne strastna in do skrajnosti usiljiva agitatorica vojnega posejila. Šel je še sedaj splošno znana govornica: »Kaj nas bo pripravil ob vero, sestra pa ob dušar. V priobčanju ova torej svetujemo naj ostane rajši doma, da ne bo sebe in svojo razkrinkoval po svetu.

V SMARTNEM PRI LETU

Je imela Kmetiska zveza po obnem zboru še 8 seje, kjer so se razpravljala razna politična in gospodarska vprašanja ter sklenilo več resolucij na Jugoslav. Kmetiske zveze in vlado. — Pred kratkim so tudi našo dolino osrečili samostojni s svojo stranko. Kmetije je ne potrebujemo, pač pa jo potrebuje tukajšnji »ekonom« g. Ferdo Tomazin, da po njej pride na tako zaželjeni županski stolček. No, morda se mu tudi posreči, ker ima baje vse lastnosti dobrega župana. Modro je, kakor kažejo otrobi, katere veže teden za tednom na svojih shodih, kjer morajo njegovi zvesti poslušati zopet in zopet, kaj je »On« in samo »On« skušal in poskušal — seveda mora sam priznati, da brez uspeha. Skrben je samo za ljudstvo in za kmeto; to je pokazal s svojo lesno kupčijo, ko je kupoval les po sramotno nizkih cenah, dokler mu ni naša »Gospodarska Zadruga« zmešala računov. Kot nadzornik 4 graščin, po milosti višjih demokratov, in kot predsednik prehranjevalnega odbora, je delil razne dobrote: les, travo, njive, sladkor, samostojno moko — seveda zato, da bi si pridobil glasov za volitev. Mogočen je tudi »On«, nalašč kakor za župana; saj ima vse agrarno reformo samo on v oblasti; on bo prav v kratkem razdelil vsa naša veleposestva, vsakemu bo dal, kar mu bo

srečo pozelelo. Če ne bo dosti zemlje, jo bo žudekno pomnožil. Bogat pa je tudi kakor vsi samostojni, saj lesna trgovina pa tudi nadzorstvo graščin prinaša nekaj vinarjev. Če pa vkljub temu še ne bo dosti glasov kazalo za volitev, bo pa »On« naredil tako, kot je pri kmetijski podružnici; na način, ki močno diši po sleparstvu, bo zmanjšal število volivcev.

Vse delo voditelja naših samostojnih bi bilo smešno, če ne bi vznemirjalo in varalo našega poštenega ljudstva. Delati za ljudstvo je težko, hujskati in razburati pa lahko, zlasti če se rabi kot sredstvo vse vprek, resnica in laž. Lahko je n. pr. lagati in hujskati: Dr. Korošec je kriv, da se ni izpeljala agrarna reforma, dr. Korošec je kriv draginje, on je kriv padanja cen pri živini itd. Vprašamo pa: Kaj ima ljudstvo od teh laži? — Zastonj pričakuje ljudstvo pomoči od stranke, ki jo vodijo kričarji, izkoriščevalci in kapitalisti, katere načelnik je veleposestnik in milijonar pri litijem mostu, poglavitna opera pa milijonar pri mostu v Smartnem; zastonj pričakuje rešitve ljudstvo od stranke, za katero se pehajo liberalni gostilničarji, mesarji in trgovci. Ravno pri nas se najjasneje vidi, da je samostojna stranka samo pogreta kaša prejšnjih liberalcev; ljubezen liberalcev do ljudstva, zlasti do kmeta, nam je pa še v živem spominu. Proč torej od goljufivega laži-demokratizma in samostojnega kapitalizma, vsi na kot en moč v SLS in Jugoslav. Kmetisko Zvezo!

Izšla je

Družinska pratika

Dobiva se povsod! Cena K 5 —, po pošti K 5 50. Preprodajalci popusti!

Stroj za izdelovanje zarezne cementne strešne opeke kup m. Pocudbe na Ivan Remžgar, trg. Zirovnica pri Cerknici. 3687

Izjava.

Ravnateljstvo dr. železnice v Zagrebu mi je z odlokom broj 22631/D 1920 službo odpovedalo, ker sem se povodom železničarske stavke renitentno in hujskajoče obnašal.

To mi je dalo povod, da sem o svojem predstojniku prog. nadz. g. oficijelno Ignaciju Medvedu in njegovi družini govoril skrajno žaljivo in neresnične besede, ter mi tudi dejanske grozil.

Obžalujem in praklicujem vse žaljive in neresnične izraze o gorilmenovanih, posebno one, ki sem jih govoril dne 5. 7. in 8. avg. t. l. bodisi v stilu, pred železničarji ali drugimi privratniki osebami oziroma v mojem stanovanju. Posebno obžalujem besede, s katerimi sem g. Ignacija Medveda dožlil, da ni vestno in pošteno vršil svoje službe.

Obvežem se storjeno krivico popraviti s tem, da se v bodoče zadržim vsake žaljive ter da bodem povsod, koder sem žaljive besede govoril o Medvedovi družini — take besede praklical, oziroma, ako se bude zahtevalo, dal na svoje stroške razglasiti v »Jugoslovanskem železničarju« in »Domoljubu«.

Končno se g. Ignaciju Medvedu zahvaljujem, da je v tej zadevi od tožbe odstopil in se izjavim, da sem si sam kriv te nesreče ker sem rajši poslušal različne komunistične in socialdemokratske voditelje — kakor pametne ljudi.

V Metliki, dne 13. avgusta 1920.

Franz Košir l. r.
delovni vodja,

Ivan Žigon l. r. **Jože Vertačič l. r.**
priča. priča.

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

R. z. z. o. j.

preje

Vzajemna podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19.

daje

posojila proti vknjizbi na posestva, na posojstvo l. t. d. pod ugodnimi pogoji;

obrestuje

bran. vloge po 4%. Rezervni zakladi koncem leta 1919 600.000 K. Jamstvena glavica na deležih koncem leta 1919 2.000.000 K. Stanje hranilnih vlog nad 5.000.000 K.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Organist - cerkvenik

(lahko tudi okrajni sluga)

se sprejme takoj proti dobri plači v berli in denarju v Ajdovcu pri Žužemberku.

Učenca

poštenih staršev sprejme takoj Karol Cerar, čevljarški mojster, Lukovca pri Domžalah.

= KDOR HOČE =

biti postrežen z dobrim in cenim manufakturnim blagom, naj se ohrne na trgovino »Pri Ivaniki« Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

COSULICK-LINE Trst - Amerika

New-York—Buenos-Ayres—Rio di Janeiro—Santos-Montevideo.

Brezplačna pojasnila in prodaja vozni listov za potnike z Slovenije edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Pozor, kmetovalci!

Naznanjam, da vzamem v delo vsako množino predvaja, ter izdelam iz njega vseh vrst vrvarsko blago po najnižji ceni.

Anton Šinkovec, starejši, Krauj št. 12.

Sprejme se več

oglarjev. Trajno delo. Za živila preskrbljeno. Naslov se izve v upravi lista pod števil. 3673.

Posnemalnik „Alfa“ za 500 l. ml. Pasterizator oba na parno moč. Stalno mlečno vago M: 1903. Ploščasti hladilnik za 1200 l. na uro okrogli hladilnik za 500 l. Viktorija plinjo z dvema ročajema in gnetilnik za surovo maslo vse orodje trdke Alfa Separator, Dunaj za mlekarstvo z večjim prometom, dobro ohranjeno, proda pod ugodnimi pogoji: Michael Iskra, Hlebce pri Lescab.

Najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena l. 1820

obrestuje hranilne vloge s

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaže rezervnim zakladom — po pravilih določen v pospeševanje občekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8.761.118/37.

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.596, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporečil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prašiče in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmetoglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. — 5 zavojev Mastina stane K 30.50 in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpušča; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 12.50.

Lekarnar Trnkoč v Ljubljani
(Slovenija) zraven rotovža.

Laneno seme, suhe gobe in vse druge deželne prideleke kupuje vedno po najvišji ceni Franc Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 3463

ALOJZIJ VODNIK

Ljubljana, Kolodvorska ulica.

500 nagrobnih spomenikov vedno v zalogi, dalje 15 vrst marmorja za pohištvene oprave, rodbinske grobnice, mavzoleji, umetniški portreti iz marmorja, razna cerkvena dela, mlinjski kamni i. t. d. 3618

**Miši - podgane
stenice - ščurki**

In vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke 10 K, posebne močne vrste 20 K, posebno močna tinktura za stenice 10 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesu 6 in 12 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 6 in 10 K, nktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Dekle zdrava in močna, pridna in naobražena iz poštene družine, katera ima veselje za sobarico (kot začetnica), se sprejme takoj. Predstaviti se je v hotelu „Slon“ Pogoji po dogovoru. Istotam se sprejme pomivalnica za v privatno kuhinjo.

Mode (krnje)

deske, trame, kostanjev les, gozdove in oglje iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IM-PEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Izdaja konzorcij „Domoljuba“,
1

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 8

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Sivalni stroji dospeli

predvojno blago za obrtno in rodbinsko rabo. Istotam se dobi vse posamezne dele, igle, olje, potrebščine za šivilje, čevljarje in krojače

Josip Petelin, Ljubljana
Sv. Petra nasip 7.

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino

pri „**ZLATI LOPATI**“ preje
Hammerschmidt (Mühleisen)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Kršćanske cerkve. —

M. U. Dr. Fran Virant

Specijalist za kožne in spolne bolezni, ordinira zopet redno od pol 2—3 pop. Ljubljana, Miklošičeva cesta 18/II (na oglu Soune ulice).

Krava lepa velika (volovska) barva rudeč kasta 7 mesecev breja s petim tele. Tem se radi pomanjkanja prostora proda. Pri stav hotela „Slon“ Cesta Mestni Log št. 11 Ljubljana.

Kupujem vedno in v vsaki množini po najvišjih cenah:

Brinjevo olje, suhe gobe, ližol in druge deželne prideleke. Nudim najnižje:

Kavo, olje, riž, sveče, moko, vžigalice, pravo slivovko, rum

ter razno drugo blago.

M. RANT, Kranj.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2, 4792

**Agitirajte
za
„Domoljuba“**

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 17,

Je ustanovila oddelak za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na doživljenje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: **CELJE, Breg, 33.**

Odgovorni urednik Anton Sušnik v Ljubljani

Tiska Jugoslovanska tiskarna